

Lovbrud begået af offentlighedens vagthund¹

Af Christoffer Badse, projektleder, cand. jur., Institut for Menneskerettigheder, Strandgade 56, København K

Østre Landsret afgjorde i den forgangne uge at to journalister, som hver var blevet idømt en bøde på for besiddelse af farlige krysantembomber, ikke har fået deres journalistiske ytringsfrihed krænket.

Landsretten vurderede, at sagen rejste spørgsmål om afvejningen mellem beskyttelse af den journalistiske ytringsfrihed efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions og forbudet mod ulovligt, farligt fyrværkeri, og at der måtte foretages en afvejning af hensynet til nyhedsformidlingen over for den strafbare handlings karakter.

Landsretten fandt i dette tilfælde, at selvom købet var foretaget for at belyse handlen med ulovligt fyrværkeri i Danmark, og selvom journalisterne afleverede fyrværkeriet til politiet, indebar beskyttelsen af ytringsfriheden ikke en generel fritagelse for journalister fra pligten til at overholde gældende straffebestemmelser, især bestemmelserne om fyrværkeri har deres baggrund i tungtvejende sikkerhedsmæssige hensyn.

Den nationale fortolkning af Danmarks menneskeretlige forpligtelser i den nye dom ligger på linie med en dom afsagt sidste år. Her medbragte en journalist en grillkniv fra transithallen i Kastrup Lufthavn til en gate, hvor der var flyafgang, med det formål at belyse en sikkerhedsbrist i kontrollen af passagerer. Landsretten heller ikke her grundlag for straffritagelse, selvom det anerkendtes, at der var en væsentlig samfundsmæssig interesse i at få belyst eventuelle mangler ved den sikkerhedsmæssige situation i lufthavnen, og at en journalistisk dækning havde stor nyheds- og informationsværdi.

Efter praksis ved Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg nyder pressen normalt et særligt ytringsfrihedsprivilegium som ”offentlighedens vagthund”. Pressens beskyttelse er af særlig vigtighed og pressen har en pligt til at videregive information og idéer som har offentlig interesse.

Pressens rolle som offentlighedens vagthund og den deraf følgende udvidede beskyttelse af ytringsfriheden for journalister, gælder dog stadig primært ved videreformidling til offentligheden af

¹ Indsendt til debatsektionen på Berlingske Tidende den 9. marts 2007.

andres lovbrud, som vi så det tilbage i dommen om Jens Olaf Jersild fra Menneskerettighedsdomstolen om saglig videreformidling af racistiske ytringer og som vi senest så herhjemme ved frikendelsen af Berlingske Tidende, der i offentlighedens interesse viderebragte fortrolige oplysninger, som blev lækket af en person i efterretningstjenesten. Ligeledes vil en journalist, der følger med ind i et besat hus for at dække en "aktion" af en vis nyhedsværdi, normalt heller ikke blive straffet for ulovlig indtrængen.

Anderledes forholder det sig selvsagt når en journalist kaster med sten, som var tilfældet ved rydningen af Ungdomshuset eller i forhold som beskrevet i de to domme.

Denne skelnen betyder at journalister normalt ikke nyder nogen særlig beskyttelse i forhold til almindelige borgere, såfremt de selvstændigt begår et lovbrud for at afdække en samfundsrelevant problematik.

Pressen skal med andre ord være i stand til at spille rollen som offentlighedens vagthund, men har altså ikke "carte blanche" til at begå selvstændige lovbrud i nyhedsformidlingens højere tjeneste.